Konsument verket • KO

Rapport 2019:08

Marknadskontroll av leksaker till barnkalas

2019:8 Marknadskontroll av leksaker till barnkalas
Konsumentverket 2019

Ansvarig handläggare: Lena Bergman Bokvist

Förord

Konsumentverket genomförde under 2005 en marknadskontroll av ballonger och visselpipor där 20 av 35 kontrollerade leksaker hade brister gällande varningstext och säkerhet. Under 2019 har Konsumentverket genomfört en ny kontroll för att följa upp om läget på marknaden förbättrats sedan förra kontrollen.

I den nu utförda marknadskontrollen gällande leksaker till barnkalas, har Konsumentverket undersökt hur märkning och dokumentation ser ut på ballonger och olika typer av visslor på den svenska marknaden, både i butik och på nätet. Dessutom genomfördes en informationsinsats med syfte att upplysa föräldrar och andra vuxna om riskerna med ballonger och små visslor som ofta förekommer på barnkalas, bland annat på sociala medier samt på mässan ”Underbara Barn 2019”.

Trots preventiva åtgärder är det fortfarande vanligt att barn får i sig småsaker och dessa olyckor står för 7–8 procent av alla besök på barnakuterna och för ett stort antal inläggningar på sjukhusen. Därför är det viktigt att leksaker som säljs är säkra och att de har korrekta varningstexter.

Konsumentverket har inte kontrollerat några risker av kemisk karaktär.

Innehållsförteckning

Förord 6

1 Sammanfattning 8

2 Målgrupp, definitioner 9

2.1 Målgrupp för marknadskontrollen 9

2.2 Definitioner 9

3 Syfte och bakgrund 11

3.1 Säkerhetskrav för ballonger 11

3.2 Säkerhetskrav för visselpipor 11

3.3 Märkningskrav 12

4 Genomförande 14

4.1 Informationsbrev inför kommande marknadskontroll 14

4.2 Omnibussundersökning 14

4.3 Guide för bedömning av ballonger 14

4.4 Mallbrev 15

4.5 Handläggning av ärenden 15

4.6 Pressmeddelande med information till föräldrar 15

5 Resultat 16

5.1 Sammanfattning av resultat 16

5.2 Konsumentverkets omnibuss-undersökning hösten 2018 19

5.3 Sammanställning av antalet leksaker med och utan brister i kontrollen som genomfördes 2019. 21

6 Slutsatser 24

Bilagor 25

1 Sammanfattning

Konsumentverket har genomfört en marknadskontroll med syfte att kontrollera om leksaker som förekommer på barnkalas (särskilt ballonger och olika typer av visslor) är säkra och har korrekt varningsmärkning. Totalt har ett 70-tal fysiska produkter granskats varav de flesta bedömdes uppfylla säkerhetskraven, men vissa brister vad gäller märkning och teknisk dokumentation kunde konstateras.

Näringsidkarna har i samtliga fall rättat sig frivilligt och vidtagit åtgärder i de fall detta har behövts.

Risker med ballonger

Trasiga och ouppblåsta ballonger kan orsaka kvävning om ett barn sätter dem i halsen, när de försöker blåsa upp den eller stoppar bitar i munnen.

Risker med visselpipor och andra munaktiverade leksaker

Munaktiverade leksaker (tex visselpipor) får inte innehålla smådelar oavsett till vilken ålder de riktar sig, då sådana smådelar kan orsaka kvävning eftersom de är avsedda att ha i munnen.

2 Målgrupp, definitioner

2.1 Målgrupp för marknadskontrollen

Leksakslagstiftningen definierar att leksaker riktar sig till barn under 14 år. Barn i denna åldersgrupp var därför målgrupp för marknadskontrollen, samt naturligtvis även deras föräldrar. Konsumentverket misstänker att många föräldrar till större barn, över tre år, underskattar risken med att deras barn leker med ballonger och misstänker även att risken med munaktiverade leksaker är okänd i samma grupp. Munaktiverade leksaker köps troligen framförallt till ännu äldre barn och föräldrar tänker troligen inte på att smådelar i dessa leksaker även är farliga för större barn.

2.2 Definitioner

Leksak

En leksak är en vara som helt eller delvis är avsedd för barn under fjorton år att leka med. En vara med ett stort lekvärde är att anse som en leksak oavsett om lek är produktens *enda* syfte eller inte.

CE-märkning

CE-märkningen bidrar till fri rörlighet för varor inom EU. Genom att CE-märka en vara deklarerar tillverkaren att produkten uppfyller alla rättsliga krav. Endast produkter som uttryckligen nämns i EU-lagstiftningen att de ska CE-märkas får förses med detta märke.

Smådelscylinder

Testcylinder som används för att kontrollera om en produkt innehåller eller utgör en *smådel* som kan utgöra en kvävningsrisk för små barn, under tre år. Alla delar som i sin helhet passar i cylindern, utan att sticka upp är smådelar.

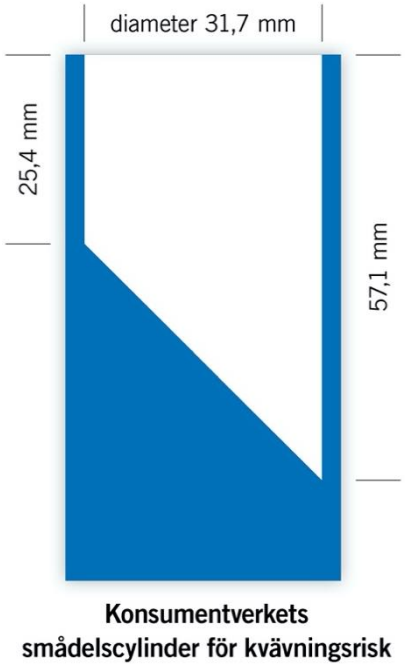

Konsumentverkets smådelscylinder för kvävningsrisk

Tillverkare

En tillverkare är varje fysisk eller juridisk person som tillverkar en leksak eller som låter konstruera eller tillverka en leksak och saluför denna leksak, i eget namn eller under eget varumärke.

Importör

Som importör räknas varje fysisk eller juridisk person som är etablerad i unionen och släpper ut en leksak från ett tredjeland på unionsmarknaden.

Distributör

En distributör är varje fysisk eller juridisk person i leveranskedjan, utöver tillverkaren eller importören som tillhandahåller en leksak på marknaden.

Rapex

Rapex är ett informations- och varningssystem som länder inom EU använder för att informera varandra om produkter med allvarliga säkerhetsrisker där näringsidkaren vidtagit frivilliga åtgärder eller myndigheter beslutat om tvingande åtgärder.

3 Syfte och bakgrund

Under 2019 genomförde Konsumentverket en marknadskontroll av ballonger och visselpipor som syftade till att följa upp om läget på marknaden förbättrats sedan kontrollen 2005 där 20 av 35 kontrollerade leksaker hade brister gällande varningstext och säkerhet.

3.1 Säkerhetskrav för ballonger

Ballonger kan orsaka kvävning exempelvis om ett barn försöker blåsa upp en ballong, och om de är tillverkade av latex kan de dessutom innebära en risk för allergi hos de barn som är känsliga för latex.

Ballonger har orsakat flera dödsfall bland barn som fått in trasiga eller ouppblåsta ballonger i luftvägarna. Dödsfallen finns främst rapporterade från USA och har drabbat barn upp till åtta år.

I USA är omkring 45 dödsfall hos barn kända (mellan 1990-2003) efter att barnen fått trasiga/ouppblåsta ballonger i luftvägarna vilket har orsakat kvävning. I en rapport från CPSC visar det sig att ballonger och ballongsnören orsakat sex dödsfall under perioden 2013-2015 i USA.

På grund av denna risk för att barn skadas allvarligt eller till och med avlider ska ballongförpackningar ha en varning om att barn under åtta år ska vara under tillsyn när de leker med ballonger. Dessa krav anges i leksaksstandarden EN 71-1:2014+A1:2018, Leksaker – Säkerhetsregler –Del 1: Mekaniska och fysikaliska egenskaper (benämns nedan endast EN 71-1) för att uppmärksamma den som köper ballongerna på risken med latexballonger.

3.2 Säkerhetskrav för visselpipor

Visselpipor (eller lösa delar på visslor) och andra munaktiverade leksaker får inte vara så små att de kan fastna i halsen och orsaka kvävning hos barn oavsett hur gammalt barnet är. Därför krävs enligt leksaksstandarden att visselpipor som säljs som leksaker, inte helt får plats i sin helhet i smådelscylindern. Även om det inte är meningen att man ska ha hela visselpipan i munnen när man blåser i en visselpipa, finns det en risk att barn oavsiktligt kan sätta denna typ av leksak i halsen om visselpipan (eller lösa delar på den) är så liten att den ryms i smådelscylindern.

Konsumentverket fick under 2016 in en anmälan från en konsument gällande en incident med en munvissla från ett barnkalas där en pojke fick ner delar av visslan i halsen och höll på att kvävas av den. En liknande vissla notifierades i Rapex 2015 och följdes upp i Sverige och ytterligare en vissla återkallades över hela världen 2016 av det då berörda företaget eftersom smådelar lossade. I denna kontroll har myndigheten letat efter likande visslor på marknaden, och hittade endast en som inte uppfyllde säkerhetskraven (dvs att smådelar lossade).

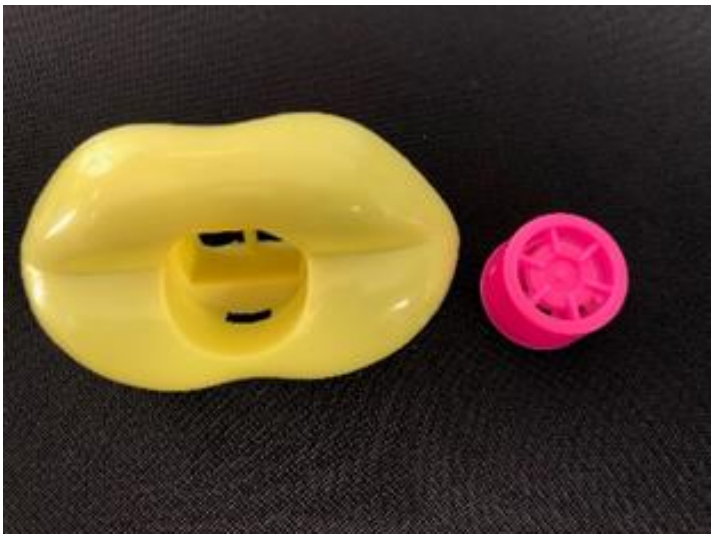

Bild på farlig ”munvissla” från anmälningsärende 2016

3.3 Märkningskrav

CE-märkning

CE-märket är en symbol som fungerar som ett ”pass” som ger leksaker (och andra produkter som ska CE-märkas) fri rörlighet inom EU. Genom att förse varan med CE-märkning garanterar tillverkaren att varan överensstämmer med alla tillämpliga krav som finns för exempelvis leksaker.

Spårbarhetsmärkning

Leksaker måste vara försedda med en identifieringsmärkning (spårbarhetsmärkning). Spårbarhetsmärkningen ska generellt sett sitta på själva leksaken, men om denna regel inte går att följa får den i undantagsfall placeras på förpackningen eller i medföljande dokument. Spårbarhetsmärkningen ska vara en unik kod för leksaken och den ska vara identisk med det nummer/kod som används i EG-försäkran om överensstämmelse.

Kontaktuppgifter till tillverkare och importör

En tillverkare ska ange sitt namn och en kontaktadress på leksaken eller, om detta inte är möjligt, på förpackningen eller på ett dokument som följer med leksaken.

För kontaktuppgifter till importören (om sådan finns) gäller att även importören ska ange namn och en kontaktadress på leksaken. Om detta inte är möjligt kan kontaktuppgifter sitta på förpackningen eller på ett dokument som följer med leksaken.

Instruktioner

En tillverkare ska se till att leksaken har de bruksanvisningar som behövs för att konsumenten ska kunna använda leksaken på ett säkert sätt. Bruksanvisningen ska vara skriven på ett eller flera språk som lätt kan förstås av konsumenterna.

Varningar

Varningarna ska vara utformade så att de är klart synliga, lätt läsbara samt lättförståeliga och korrekta. Varningarna ska sättas på leksaken, på en etikett på leksaken eller på förpackningen. Vissa typer av varningar måste finnas *på* själva leksaken.

Direktivet om leksakers säkerhet anger minimikraven angående varningar, men de leksaker som har presumtion om överensstämmelse, genom att de uppfyller standardens krav, ska vara försedda med de varningar som standarden anger. En standard som ger presumtion om överensstämmelse innehåller detaljerad information om hur varningsmärkningen ska utföras, detta gäller för ballonger.

Ballongvarningen

I standarden EN 71-1 anges särskilda krav gällande att ballonger ska ha en varning; som beror på att ballonger har orsakat flera dödsfall bland barn som kvävts av trasiga eller ouppblåsta ballonger. Dödsfallen har drabbat barn upp till åtta år, därför ska varningen utformats enligt nedan:

”*Varning! Barn under 8 år kan kvävas av ej uppblåsta eller trasiga ballonger. Nödvändigt med övervakning från en vuxen. Håll ouppblåsta ballonger borta från barnen. Kasta genast trasiga ballonger.*”

“*Warning. Children under eight years can choke or suffocate on uninflated or broken balloons. Adult supervision required. Keep uninflated balloons from children. Discard broken balloons at once.*”

4 Genomförande

4.1 Informationsbrev inför kommande marknadskontroll

Marknadskontrollen inleddes med att Konsumentverket skickade ut ett informationsbrev till berörda näringsidkare med information om att kontrollen skulle genomföras och kortfattad information om gällande regelverk. Informationsbrevet bifogas denna rapport som bilaga 1.

Informationsbrevet om att kontrollen skulle genomföras skickades ut till de aktörer Konsumentverket kunde finna som sålde kalasartiklar, ballonger och olika typer av visslor. Totalt blev det 83 aktörer.

Efter detta genomförde Intermetra Business & Market Research Group en undersökning i form av semikvalitativa telefonintervjuer från slutet av augusti till och med slutet av september 2018 kring hur företagen uppfattade informationsbrevet, och vilka eventuella åtgärder de genomfört då de fått informationen. De som vid samtalet uppgav att de inte fått brevet fick det tillsänt sig på nytt.

Totalt genomfördes 30 intervjuer, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 42 procent och majoriteten (70 procent) var nöjd med den informationen de fick i brevet. De tyckte att det var tydlig information om vilka regler som gäller. Nio av företagen kunde tack vare informationen i brevet identifiera någon typ av brist på sina produkter. Av dessa hade sju åtgärdat bristen vid uppföljningen, medan två företag inte hade gjort det. Den främsta motivationen till att rätta till bristerna var en önskan att göra rätt för sig och för att de vill att produkterna de säljer ska vara säkra för de barn som använder dem.

Under projektets gång fick Konsumentverket kännedom om att det fanns ett större bolag i branschen som inte fått del av informationsbrevet. De fick omgående ta del av informationen.

4.2 Omnibussundersökning

Innan marknadskontrollen påbörjades genomförde Konsumentverket en så kallad omnibussundersökning där det ingick ett antal frågor om ballonger och knappcellsbatterier.

Den kvantitativa omnibusundersökningen sker genom 1 000 webbenkäter till allmänheten i åldern 18-75 år. Vid genomförandet används stängda frågor med fasta svarsalternativ, som vid behov kompletteras med mer öppna svarsalternativ eller frågor. Syftet med undersökningen är att få en bild av hur målgruppen den svenska allmänheten (18-75 år) uppfattar ett antal frågeområden som är aktuella för Konsumentverket.

Datainsamlingsperioden var: 15 – 27 november 2018 och det kom in 1 006 svar med en svarsfrekvens på 27 procent.

4.3 Guide för bedömning av ballonger

För att underlätta vid framtida ärendehandläggningar togs en intern guide för bedömning av olika typer av ballonger fram, vilket kommer underlätta handläggningen av ärenden som inbegriper ballonger framöver.

4.4 Mallbrev

Myndigheten tog fram ett mallbrev som skickades ut när uppgifter och varuprover begärdes in. I mallbrevet uppmanades näringsidkaren att inkomma med EG-försäkran om överensstämmelse (DoC) för de aktuella leksakerna samt provningsrapporter som visar att leksakerna uppfyller relevanta krav enligt EN 71-1.

Näringsidkaren uppmanades (i tillämpliga fall) även svara på följande frågor:

1. Är ni tillverkare, importör eller distributör av leksakerna?
2. Vem är er leverantör av leksakerna?
3. Hur säkerställer ni att de leksaker som ni säljer uppfyller gällande krav?
4. Gör ni någon kontroll av märkning (innan inköp) på de leksaker som ni säljer? Om ja, hur utförs denna kontroll? Bifoga gärna eventuell skriftlig rutin.

4.5 Handläggning av ärenden

Ärendehandläggningen har omfattat 18 ärenden baserat på kontrollerade näringsidkare. Näringsidkarna har i samtliga fall vidtagit frivillig rättelse om det har förekommit felaktigheter i märkning eller dokumentation.

4.6 Pressmeddelande med information till föräldrar

Ett pressmeddelande gällande resultaten av marknadskontrollen kommer att publiceras i november 2019.

Konsumentverket har dessutom producerat en film om generell näthandel för publicering i sociala medier som når föräldrar, och har även informerat om riskerna med ballonger och små visslor på mässan ”Underbara Barn 2019”.

5 Resultat

5.1 Sammanfattning av resultat

35 leksaker testades i kontrollen 2005. Då hade 20 leksaker (57 procent) brister gällande konstruktionen eller varningstexter. En del leksaker hade flera typer av fel i kombination med varandra.

I kontrollen som utfördes 2019 var resultatet betydligt bättre. Verket har granskat 18 olika företag, och totalt 75 varuprov (ballonger, visslor och ett fåtal andra leksaker). För dessa leksaker begärdes testrapporter in samt DoC. De flesta av de berörda näringsidkarna kunde inkomma med begärda dokument. Dock var över hälften av inskickade DoC felaktigt utformade och det var i en del fall svårt att koppla dokumenten till de aktuella leksakerna. Endast en av leksakerna hade brister gällande säkerhet (munvissla med lösa smådelar).

Bild på munvissla med farlig smådel från marknadskontrollen 2019

Verket kontrollerade dessutom 144 artiklar på nätet med avseende på ballongvarningen och av dessa hade endast 17 artiklar (12 procent) korrekt varningsmärkning, vilket naturligtvis inte är ett bra resultat. Varningen kan dock funnits på ballongförpackningarna, men vid köp på nätet ska relevanta varningar vara synliga även vid inköp

Konsumentverket granskade även två ”minimaracas”, som enligt de guider som finns tillgängliga på området skulle kunna bedömas vara skallror. Bedömningen stämmer överens med den guide som finns inom området leksaksmusikinstrument/musikinstrument (Guidance document No 10 On the application of directive 2009/48/EC on the safety of toys -Musical instruments).

De två ”minimaracaserna” marknadsförs dock inte till små barn (som inte kan sitta själva, yngre än 10 månader) varför myndigheten bedömde att dessa leksaker är ”leksaks-musikinstrument”.

Kriteriet om att leksaken ska marknadsföras till små barn för att bedömas som en skallra återfinns i EN 71-1, och där skrivs ”In determining which toys are intended for such children, the following factors are relevant: the manufacturer’s stated intent (such as on a label) if it is reasonable, the advertising, the promotion, the marketing and whether the toys are generally considered as suitable for the age group in question.”

Bild på “minimaracas” från marknadskontrollen 2019

Tio av leksakerna saknade CE-märke. Det ledde till att leksakerna inte längre får fortsätta säljas och ska märkas korrekt i kommande produktion. Nedan visas exempel på sådana leksaker:

Bild på ballong utan CE-märke

Bild på kalastutor utan CE-märke

Konsumentverket granskade även ett antal olika ballonger med LED-belysning i, och dessa uppfyllde kraven vad gäller säkerhet och märkning. Konsumentverket har kännedom om att det finns LED-ballonger på marknaden som inte uppfyller kraven eftersom knappcellsbatterier blir tillgängliga, och därmed kan vara farliga för de barn som leker med ballongerna. Det är därför viktigt att föräldrar är medvetna om risken med batterier som är lösa och köper ballonger som uppfyller kraven.

De ballonger som såldes med lös belysning att vira runt ballongen (se exempelbild nedan) bedömdes vara dekorationsprodukter. Dessa produkter granskades därför inte i kontrollen.

Ballong med lös LED-belysning

5.2 Konsumentverkets omnibuss-undersökning hösten 2018

Svaren i den genomförda undersökningen visar att den stora majoriteten nämner kvävnings-risken som den absolut största faran för barn när det gäller ballonger. Konsumenterna anger att barnet antingen kan svälja en ouppblåst ballong eller att en ballong kan gå sönder och att barnet därefter stoppar de trasiga små bitarna i munnen och sätter dem i halsen, med kvävningsrisk som följd.

Att uppblåsta ballonger kan gå sönder och därmed orsaka hörselskador på grund av högt ljud nämns också av många. I en del fall nämns även ögonskador som en risk, om ballongen skulle råka "explodera" i ansiktet på barnet (t. ex om ett litet barn biter i en ballong och den går sönder).

Majoriteten känner inte till något fall där barn skadats av ballonger och det verkar inte vara några större skillnader mellan män och kvinnor. I de fritextsvar som anges går det dock att utläsa att flera incidenter ändå inträffat (se tabell nedan).

Fritext	Uppsöktes vård?	Ålder på barnet
Svalde ballongen	Nej	1-2 år
Ett litet barn på 1.5 år svalde en bit av en sprängd ballong. Föräldrarna fick ut den ur halsen.	Nej	1-2 år
Ballongen sprack och barnet stoppade resterna i munnen och höll på kvävas.	Ja	3-4 år
Litet barn lekte med balkong som exploderade. Barnet blev rädd ramlade baklänges och slog huvud i golvet.	Ja	3-4 år
Vänner till familjen som hade en treåring som svalde ballongrester.	Ja	3-4 år
Tinnitus vid ballongsprängning.	Ja	3-4 år
Ett barn som fick andnöd då en bit fastnat i halsen. Tur nog uppmärksammades det och det gick att dra upp den.	Nej	3-4 år
Small bredvid huvudet så fick ont i öronen.	Nej	3-4 år
Ett barn hade försökt äta ballongbitar av en trasig ballong. Satte i halsen men klarade sig. Fick upp den tack vare förälderns ingripande.	Nej	3-4 år
Barnet lekte med ballongen och när den sprack slog hen i ansiktet.	Nej	3-4 år
Rädsla, hörselskada.	Nej	3-4 år
Chocken när den sprängdes som orsakade ångest och stress.	Osäker	3-4 år
Bitit i ballongen som spricker och en bit åker in i halsen och det blir nästan andnöd med lyckas få henne att kräkas ut biten	Ja	5-6 år
En tjej som blåste en ballong och den sprack och en bit flög in i hennes öga.	Ja	äldre än 8 år

Svaren visar att det inträffar potentiellt farliga händelser med ballonger även i Sverige och att det behövs information till konsumenter för att undvika att en olycka med dödlig utgång inträffar. Det visar även att korrekt märkning är viktigt för att undvika att små barn får leka med ballonger utan uppsikt av en vuxen, då barnen som nämns i undersökningen som stoppat ballonger i munnen i samtliga fall var under 8 år.

I omnibuss-undersökningen ställdes även frågor om medvetenheten kring risken med knappcellsbatterier. Det visade sig att många föräldrar inte är medvetna om att batterier kan ge skador på inre organ och att de i vissa fall skulle avvakta med att söka vård om barnet svalt ett batteri.

5.3 Sammanställning av antalet leksaker med och utan brister i kontrollen som genomfördes 2019.

- 11 leksaker var utan konstaterade brister (avseende säkerhet och märkning som faller under Konsumentverkets tillsynsansvar).
- 1 leksak hade säkerhetsbrister (smådelar som lossar på munaktiverad leksak).
- 10 av de kontrollerade leksakerna saknade CE-märke.
- 7 ballonger saknade varningstext om att barn under 8 år ska övervakas när de leker med ballonger. 17 stycken hade varningen fast den var något felformulerad.
- 10 av latexballongerna saknade information om latexinnehåll.
- 22 leksaker saknade korrekt märkning med upplysningar om till exempel tillverkare.
- 36 leksaker hade brister i sin EG-försäkran om överensstämmelse, vilket var den absolut vanligaste bristen i denna marknadskontroll.

Efter påpekanden från Konsumentverket rättade sig samtliga näringsidkare och det var fyra företag som frivilligt valde att sluta sälja de leksaker som Konsumentverket granskat. Dessa var 2 olika ballonger utan CE-märke, tuta utan dokumentation samt munvissla med smådelar.

Nedan visas ett exempel på en ballong (den högra förpackningen) som saknade märkning (korrekt svensk varningsmärkning, id-nummer, tillverkare) vid inköp, men nu har en korrekt etikett (den vänstra förpackningen).

Bilder på korrigerad vs ursprunglig förpackning

Många av de kontrollerade ballongerna hade en felaktigt formulerad varningsmärkning (se bilder nedan). En sådan felaktig varning kan förvirra konsumenterna. Konsumentverket har påpekat detta för berörda näringsidkare och detta kommer att justeras inför kommande produktioner.

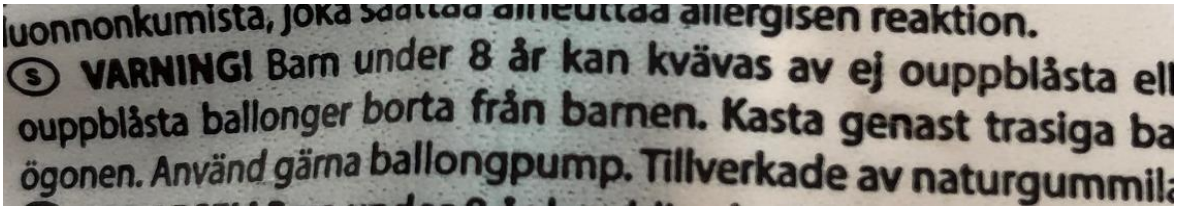

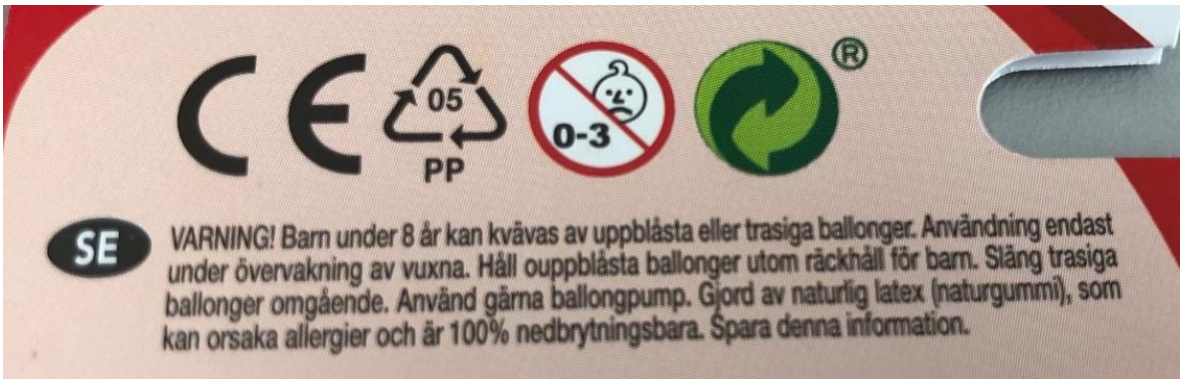

6 Slutsatser

Konsumentverket kan konstatera att läget på marknaden har förbättrats betydligt sedan den senaste kontrollen som genomfördes 2005. Anledningen till förbättringen kan antas bero på en generellt ökad kunskapsnivå bland leksakstillverkare. Ett informationsbrev har skickats ut och flera större företag som säljer ballonger fick sina brister påpekade i den föregående kontrollen, vilket kan ha bidragit till en ökad medvetenhetenhet. Det kvarstår dock stora brister vad gäller dokumentation.

Bristerna hos varuproverna vid denna kontroll rör främst den tekniska dokumentationen, som till exempel felaktig utformade dokument och stavfel i varningsmärkningen. Det kan dessutom konstateras att det finns stora brister vad gäller synlig varningsmärkning vid köp på nätet.

I den tidigare marknadskontrollen hade flertalet ballonger och visselpipor brister vad gäller både säkerhet och märkningskrav.

Kontrollen 2019 visar att endast en av 75 kontrollerade leksaker hade brister gällande säkerhet (munvissla med smådel), men att drygt hälften hade problem med den tekniska dokumentationen. Omkring en fjärdedel hade brister vad gäller varningstexter eller annan märkning.

Konsumentverkets bedömning är att inga uppföljande kontroller inom området kommer behövas nästkommande år, men att en informationsinsats till leksaksbranschen gällande att varningsmärkningar (generellt för alla typer av leksaker) ska vara synliga vid köp på nätet kan behöva genomföras.

Bilagor

Informationsbrev

Foto Joel Samuelsson Konsumentverket

MARKNADSKONTROLL AV LEKSAKER TILL BARNKALAS

Vid en tidigare kontroll av ballonger och visselpipor hade 20 av 35 leksaker brister gällande varningstext och säkerhet. På grund av detta kommer Konsumentverket under hösten 2018 att genomföra en ny marknadskontrollaktivitet som omfattar leksaker till barnkalas.

Vem vänder sig detta till?

Detta utskick riktar sig till dig som tillhandahåller leksaker till barnkalas.

Vad är en leksak?

En leksak är en produkt som är utformad eller är avsedd som leksak för barn under 14 år, oavsett om det är produktens enda syfte eller inte.

För att en leksak ska få säljas måste den vara CE-märkt.

Läs mer

Vill du veta mer om regler för leksaker?

Beställ ”Är leksaken säker?”. Du hittar den genom att söka efter broschyren på Konsumentverkets webbplats.

Vill du veta mer om din ansvarsroll för leksaker? Beställ ”Tillverkare”, ”Importör” och ”Distributör”. Du hittar dem genom att söka efter broschyren på Konsumentverkets webbplats.

Projektledare vid Konsumentverket: Lena Bergman Bokvist

Har du frågor är du välkommen att kontakta Konsumentverkets växel: 0771 - 42 33 00 eller via e-post konsumentverket@konsumentverket.se

Hur går marknadskontrollen till?

Konsumentverket har i samband med den aktuella marknadskontrollaktiviteten rätt att begära in de upplysningar, handlingar och varuprover som behövs för att kunna genomföra tillsynen.

- Konsumentverket köper in ett antal leksaker och begär även in teknisk dokumentation gällande leksaken från näringsidkaren.
- Konsumentverket granskar leksaken, dokumentation och märkning. I de fall det framkommer brister ser myndigheten till att näringsidkaren vidtar åtgärder.
- En projektrapport sammanställs och publiceras bland Konsumentverkets publikationer.

Vad kontrolleras?

- Är leksaken CE-märkt och har annan relevant märkning?
- Kan näringsidkaren uppvisa EG-försäkran om överensstämmelse samt provningsrapporter för leksaken?

Om leksaken inte uppfyller kraven

Konsumentverket eftersträvar i första hand frivilliga åtgärder, men myndigheten kan även fatta tvingande beslut om att:

- Försäljningen stoppas tillfälligt.
- Produkten dras tillbaka från försäljningsledet
- Produkten återkallas från konsument.
- Kraven kan riktas mot såväl tillverkare, distributör och importör.

Visslor och tutor

Leksaker som man blåser i, exempelvis visslor och liknande får INTE innehålla smådelar. De utgör en kvävningsrisk för barn i alla åldrar.

Ballonger

Latexballonger kan utgöra en kvävningsrisk för barn och ska därför alltid vara märkta med följande varning:

Varning. Barn under 8 år kan kvävas av ouppblåsta eller trasiga ballonger. Tillsyn av en vuxen krävs. Håll ouppblåsta ballonger borta från barnen. Kasta genast trasiga ballonger.

Lagstiftning och mer information

Se www.konsumentverket.se/foretag/leksaker. Här finns föreskrifterna KOVFS 2011:5, KIFS 2017:5, ELSÄKFS 2011:1 från marknadskontrollerande myndigheter.

Regler för leksaker

När leksaker tillhandahållas ska de uppfylla gällande krav. De får inte innebära någon risk för någon persons säkerhet när den används på avsett sätt eller på ett sätt som kan förväntas med hänsyn till barns beteende. Leksaker förutsätts vara säkra om de överensstämmer med en harmoniserad standard som har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning.

För varje leksak som tillhandahålls på marknaden ska det finnas en EG-försäkran om överensstämmelse som visar hur leksaken uppfyller lagstiftningens krav. En EG-försäkran om överensstämmelse ska upprättas innan leksaken släpps ut på marknaden och en näringsidkare ska kunna uppvisa en kopia av denna vid begäran från marknadskontrollerande myndighet. Innan en leksak släpps ut på marknaden ska leksaken också förses med CE-märkning av tillverkaren eller tillverkarens representant som därmed intygar att leksaken uppfyller gällande krav. CE- märkningen ska vara synlig, läslig och varaktig.

Om en leksak tillhandahålls trots att den inte uppfyller gällande krav, ska näringsidkaren omedelbart genomföra vad som krävs för att leksaken ska uppfylla kraven, eller om så är lämpligt dra tillbaka eller återkalla leksaken från marknaden. Om leksaken är farlig ska näringsidkaren omedelbart underrätta Konsumentverket.

Om inte nödvändiga åtgärder genomförs frivilligt kan marknadskontrollerande myndighet förbjuda näringsidkaren att tillhandahålla leksaken, förelägga näringsidkaren att lämna säkerhets- eller varningsinformation samt förelägga näringsidkaren att dra tillbaka eller återkalla leksaken från marknaden. Förelägganden och förbud förenas med vite. En näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte fullgör sina skyldigheter enligt lagstiftningen riskerar att få betala en sanktionsavgift.

Konsumentverket, Box 48, 651 02 Karlstad
Telefon: 0771-42 33 00. **konsumentverket.se**